

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Медичний інститут

Кафедра анатомії, клінічної анатомії і оперативної хірургії,
патоморфології та судової медицини

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор
Іщенко Н.М.

“ ” _____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕРАПЕВТИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ

5 КУРС (ІХ, Х СЕМЕСТРИ)

БЛОК НАВЧАЛЬНИХ РОЗДІЛІВ № 5

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність 221 «Стоматологія»

Розробник	Єлінська А. М.	_____
Зав. кафедри розробника	Черно В. С.	_____
Гарант освітньої програми	Єлінська А.М.	_____
Директор інституту	Грищенко Г.В.	_____
Начальник НМВ	Алексеева А.О.	_____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни
Найменування дисципліни	Терапевтична стоматологія
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність	221 «Стоматологія»
Спеціалізація (якщо є)	
Освітня програма	Стоматологія
Рівень вищої освіти	Магістр
Статус дисципліни	Нормативна
Курс навчання	5-й
Навчальний рік	2022-2023
Номери семестрів:	Денна форма
	9, 10-й
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	5 кредитів/150 год.: 2кр./3кр. 60/90 год.
Структура курсу: – лекції – практичні заняття (півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма
	16 год.
	86 год.
	48 год.
Відсоток аудиторного навантаження	68%
Мова викладання	Українська
Форма проміжного контролю (якщо є)	Залік – 9-й семестр
Форма підсумкового контролю	Екзамен – 10 семестр

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Терапевтична стоматологія – дисципліна, зміст якої спрямований на збереження здоров'я зубів, органів і тканин порожнини рота, відновлення їх анатомічної форми та фізіологічної функції, запобігання стоматологічним хворобам терапевтичними методами. Вивчення навчального Блоку № 5 навчальної дисципліни «Терапевтична стоматологія» здійснюється студентами на 5-му курсі у ІХ-Х-му семестрах. Зазначена дисципліна є обов'язковою компонентою циклу професійно-практичної підготовки освітньо-професійної програми. Терапевтична стоматологія – освітня компонента, що входить до інтегрованого іспиту «Крок-2. Стоматологія» та об'єктивного структурованого клінічного іспиту (ОСКІ).

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Терапевтична стоматологія» Блоку №5 є питання етіології, патогенезу, клінічних проявів, діагностики захворювань тканин пародонта та слизової оболонки порожнини, методів їх лікування, а також загальнодержавних та індивідуальних профілактичних заходів щодо запобігання зазначених стоматологічних захворювань.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Вивчення навчальної дисципліни “Терапевтична стоматологія” ґрунтується на попередньо отриманих знаннях з анатомії людини, гістології, цитології та ембріології, патологічної анатомії, біологічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології, клінічної фармакології, патоморфології, патофізіології, внутрішньої медицини, дерматології, венерології, соціальної медицини, профілактики стоматологічних захворювань, пропедевтики терапевтичної стоматології та інтегрується з цими дисциплінами.

Отримані студентами знання уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення дисципліни “Терапевтична стоматологія” важливі для освоєння таких навчальних дисциплін, як дитяча терапевтична стоматологія, ортопедична стоматологія, а також необхідні для післядипломної освіти лікаря – стоматолога із спеціальності «терапевтична стоматологія».

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни “Терапевтична стоматологія” є підготовка лікаря-стоматолога, здатного діагностувати, профілакувати і лікувати захворювання зубів, пародонта та слизової оболонки порожнини рота.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Терапевтична стоматологія» є набуття вмінь проводити обстеження стоматологічного хворого, виявляти у нього провідні синдроми і симптоми, обґрунтовувати і формулювати попередній діагноз; план додаткового обстеження, аналізувати його результати, проводити диференціальну діагностику, формулювати остаточний діагноз основних захворювань, виявляти та ідентифікувати прояви соматичних, інфекційних захворювань в порожнині рота, визначати характер та принципи лікування пацієнтів в клініці терапевтичної стоматології, виявляти різні клінічні варіанти перебігу та ускладнення найбільш поширених стоматологічних захворювань, проводити їх профілактику та лікування.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)

Дисципліна “Терапевтична стоматологія” забезпечує набуття студентами нижче зазначених *компетентностей*.

Інтегральна: здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.

4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
5. Здатність спілкуватися англійською мовою. Здатність використовувати міжнародні греко-латинські терміни, скорочення і кліше у фаховому усному й писемному мовленні.
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. 8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
10. Здатність бути критичним і самокритичним.
11. Здатність працювати в команді.
12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
13. Здатність реалізувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні.

Спеціальні:

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.
2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
4. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.
5. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
6. Спроможність ведення нормативної медичної документації.

Результати навчання для дисципліни: по завершенню вивчення навчальної дисципліни «Терапевтична стоматологія» Блок 5. “Поглиблення клінічного мислення студентів. Сучасні методи діагностики, лікування та профілактики основних стоматологічних захворювань. Диспансеризація хворих у терапевта-стоматолога” студенти повинні **ЗНАТИ:**

- 1) стандартні методики обстеження стоматологічного хворого;
- 2) провідні клінічні симптоми та синдроми стоматологічних захворювань (некаріозних уражень твердих тканин зубів, карієсу зубів та його ускладнень, хвороб пародонта та захворювань слизової оболонки порожнини рота);
- 3) методи додаткового обстеження стоматологічних пацієнтів (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні);
- 4) симптоми невідкладних станів (гострої дихальної недостатності, гострої серцевої недостатності, непритомності, колапса, гіпертонічного кризу, набряку Квінке, коматозних станів, шоку, травми кісток, зовнішньої кровотечі, електротравми, фізіологічних пологів);
- 5) заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання виникнення та розповсюдження стоматологічних захворювань;
- 6) підходи, види і принцип лікування стоматологічного захворювання;
- 7) алгоритми лікування стоматологічних захворювань за стандартними схемами та протоколами;
- 8) необхідні дієти при лікуванні стоматологічних захворювань;
- 9) тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній та інфекційній патології;
- 10) тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу;
- 11) державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів і комп'ютерні інформаційні технології;
- 12) свої громадянські права, свободи та обов'язки;
- 13) вимоги етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності;
- 14) маркетинг медичних, в тому числі стоматологічних послуг в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі;

а також **ВМІТИ:**

- 1) виділяти й ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання;
- 2) збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний і фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу;
- 3) призначати й аналізувати додаткові методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань;
- 4) визначати остаточний клінічний діагноз, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря- керівника в умовах закладу охорони здоров'я;
- 5) встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу;
- 6) планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання виникнення та розповсюдження стоматологічних захворювань;
- 7) аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової та індивідуальної, загальної і локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань;
- 8) визначати підхід, план, вид і принцип лікування стоматологічного захворювання шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами;
- 9) визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами;
- 10) визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами;
- 11) проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я;
- 12) визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу;
- 13) аналізувати й оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів і комп'ютерних інформаційних технологій;
- 14) оцінювати вплив довкілля на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками;
- 15) формувати цілі й визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб;
- 16) усвідомлювати й керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень; 17) дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності;
- 18) організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності; виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу для різних верств населення та в різних умовах;
- 19) виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу для різних верств населення та в різних умовах;
- 20) виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу;
- 21) розробляти заходи щодо організації, інтеграції надання стоматологічної допомоги населенню та проводити маркетинг медичних, в тому числі стоматологічних послуг в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

**Тематичний план лекцій за розділами Блоку №5 із зазначенням основних питань,
що розглядаються на лекції**

№ п/п	Назва теми	Кіль- кість годин
	Блок 5. Поглиблення клінічного мислення студентів. Сучасні методи діагностики, лікування та профілактики основних стоматологічних захворювань. Диспансеризація хворих у терапевта-стоматолога. ІХ-Х семестр	16
1.	Диференціальна діагностика некаріозних та каріозних уражень твердих тканин зубів. Діагностичні критерії некаріозних та каріозних уражень зубів: внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика. Сучасні методи лікування та профілактики карієсу зубів. Неінвазійні методи лікування карієсу (консервативні). Оперативно-відновні методи (інвазійні) лікування карієсу. Мінімально-інвазійні методи лікування карієсу зубів. Ендогенні та екзогенні методи профілактики карієсу.	2
2.	Диференціальна діагностика гострих та хронічних форм пульпітів. Діагностичні ознаки гострих форм пульпітів. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика. Сучасні технології лікування пульпітів. Консервативні та хірургічні методи. Вітальний та девітальний, комбінований методи. Методи інструментальної обробки кореневих каналів (апікально-коронкові, коронково-апікальні, гібридні). Очистка кореневих каналів. Методики obturaції кореневих каналів.	2
3.	Диференціальна діагностика періодонтитів. Діагностичні ознаки гострих та хронічних форм періодонтитів. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика. Рентгенологічна діагностика періодонтитів її види. Сучасні технології лікування періодонтитів. Правила проведення інструментально-медикаментозної обробки кореневих каналів при періодонтиту. Медикаментозна обробка кореневих каналів. Медикаментозні препарати. Пломбувальні матеріали, які застосовуються в ендодонтії. Методики obturaції кореневих каналів.	2
4.	Диференціальна діагностика пародонтозу. Сучасні методи лікування та профілактики. Діагностичні критерії дистрофічних захворювань пародонта. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика. Принципи та фази лікування. Сучасні підходи до реалізації плану лікування. Первинна, вторинна та третинна профілактика пародонтозу. Диспансеризація хворих із пародонтозом. Диференціальна діагностика передракових станів слизової оболонки порожнини рота та червоної кайми губ. Діагностичні критерії передракових станів слизової оболонки порожнини рота і червоної кайми губ. Ознаки малігнізації. Прогноз передракових станів. Використання фізичних факторів в діагностиці та лікуванні дистрофічно-запальних та дистрофічних хвороб пародонта.	2
5.	Диференціальна діагностика аутоінфекційних уражень СОПР. Гострий герпетичний стоматит. Сучасні методи лікування та профілактики. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика. Диспансеризація пацієнтів із герпетичними ураженнями. Гострий афтозний стоматит. Сучасні методи лікування та профілактики. Діагностичні критерії аутоінфекційних уражень слизової оболонки порожнини рота. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика. Загальне та місцеве лікування хворих. Групи лікарських препаратів, показання для їх застосування. Профілактика гострого афтозного стоматиту. Гострий виразково-некротичний стоматит. Сучасні методи лікування та профілактики. Діагностичні критерії виразково-некротичного стоматиту Венсана. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика гострого та хронічного виразково-некротичного стоматиту. Загальне та місцеве лікування хворих. Групи лікарських препаратів, показання для їх застосування. Профілактика виразково-некротичного стоматиту Венсана.	2

6.	Диференціальна діагностика ускладнень лікарської терапії, що пов'язані з алергією. Тактика лікаря-стоматолога. Надання невідкладної допомоги. Діагностичні критерії ускладнень лікарської терапії, що пов'язані з алергією. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика медикаментозних стоматитів. Диференціальна діагностика анафілактичного шоку, ангіоневротичного набряку. Тактика лікаря-стоматолога при виникненні ускладнень лікарської терапії. Першочергові завдання при наданні невідкладної допомоги. Алгоритм невідкладної допомоги при анафілактичному шоці, набряку Квінке.	
7.	Диференціальна діагностика передракових станів слизової оболонки порожнини рота та червоної кайми губ. Діагностичні критерії передракових станів слизової оболонки порожнини рота і червоної кайми губ. Ознаки малігнізації. Прогноз передракових станів. Факультативні передраки. Сучасні методи лікування та профілактики. Діагностичні критерії факультативних передракових станів слизової оболонки порожнини рота і червоної кайми губ. Позасиндромна та внутрішньосиндромна диференціальна діагностика. Сучасні вимоги до лікування. Профілактика передракових хвороб слизової оболонки порожнини рота і червоної кайми губ. Облігатні передраки. Сучасні методи лікування та профілактики. Діагностичні критерії облігатних передракових станів слизової оболонки порожнини рота і червоної кайми губ. Позасиндромна та внутрішньосиндромна диференціальна діагностика. Сучасні вимоги до лікування.	
8.	Диференціальна діагностика проявів вірусних та бактеріальних хвороб на слизовій оболонці порожнини рота. Тактика лікаря-стоматолога на прийомі пацієнтів із проявами бактеріальних хвороб у порожнині рота. Діагностичні критерії проявів вірусних інфекцій у щелепно-лицевій ділянці. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика. Схеми лікування пацієнтів із проявами вірусних інфекцій.	
	РАЗОМ	16

Тематичний план практичних занять за блоками і розділами із зазначенням основних питань

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
	Блок 5. Поглиблення клінічного мислення студентів. Сучасні методи діагностики, лікування та профілактики основних стоматологічних захворювань. Диспансеризація хворих у терапевта-стоматолога. ІХ-Х семестр	102
	Розділ 12. Особливості клініко-лабораторного обстеження, диференціальної діагностики захворювань твердих тканин зубів та ендодонта. Сучасні методи лікування та профілактики.	
1	Диференціальна діагностика некаріозних уражень твердих тканин зубів. Діагностичні критерії некаріозних уражень зубів: внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика.	2
2.	Сучасні методи відбілювання та реставрації зубів із некаріозними ураженнями. Механічні способи відбілювання зубів. Ультразвуковий метод. Метод Air Flow. Лазерне відбілювання зубів. Фотовідбілювання. Хімічне відбілювання зубів. Альтернативні способи відбілювання. Пряма та непряма реставрація. Поняття художньої реставрації зубів.	2

3.	Фізичні фактори в діагностиці та лікуванні некаріозних уражень зубів. Фізичні методи діагностики стану зубів. Застосування процедур постійного та змінного струму, ультрафіолетового та лазерного випромінювання, гідропробудов на етапах лікування некаріозних уражень зубів.	2
4.	Диференціальна діагностика каріозних уражень зубів. Діагностичні критерії каріозних уражень зубів. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика.	2
5.	Сучасні методи лікування та профілактики карієсу зубів. Неінвазивні методи лікування карієсу (консервативні). Метод імплантації емалі InnoDent та метод інфільтрації ділянки демінералізації Icon. Герметизація фісур. Оперативно- відновні методи (інвазивні) лікування карієсу. Препарування каріозних порожнин. Мінімально-інвазивні методи лікування карієсу зубів (ART-методика, тунельна реставрація, методика кінетичного легко-абразивного препарування, метод Slot препарування, лазерний метод, метод озонотерапії). Ендогенні та екзогенні методи профілактики карієсу.	2
6.	Фізичні фактори в діагностиці та лікуванні каріозних уражень зубів. Фізичні методи діагностики карієсу зубів. Застосування процедур постійного, змінного струму, ультрафіолетового та лазерного випромінювання, гідропробудов на етапах лікування каріозних уражень зубів.	2
7.	Диференціальна діагностика гострих та хронічних форм пульпітів. Діагностичні ознаки гострих форм пульпітів. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика.	2
8.	Дистрофічні зміни в пульпі при системних захворюваннях організму. Реакція одонтобластів на патологічні процеси в організмі. Вакуолізація одонтобластів. Ретикулярна дистрофія. Петрифікація. Склеротичні та дистрофічні зміни в судинній стінці.	2
9.	Диференціальна діагностика періодонтитів. Діагностичні ознаки гострих та хронічних форм періодонтитів. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика. Рентгенологічна діагностика періодонтитів. Види рентгендіагностики періодонтитів. Рентгенологічні ознаки хронічних форм періодонтитів.	2
10.	Помилки та ускладнення в діагностиці ускладненого карієсу. Помилки на етапі діагностики стану пульпи. Ускладнення, які виникають при помилковій діагностиці пульпітів. Помилки в діагностиці періодонтитів. Ускладнення при діагностиці періодонтитів.	2
11.	Сучасні технології лікування пульпітів. Консервативні та хірургічні методи. Вітальний та де вітальний, комбінований методи. Методи інструментальної обробки кореневих каналів (апикально-коронкові, коронково- апікальні, гібридні). Очистка кореневих каналів. Методики obturaції кореневих каналів (заповнення кореневих каналів пастами за допомогою ротаційних інструментів, техніка центрального штифта, техніка латеральної конденсації, автоматичне теплове ущільнення (Me Spadden), заповнення каналів термопластичною гутаперчею з центральним штифтом (Термофіл).	2
12.	Сучасні технології лікування періодонтитів. Правила проведення інструментально-медикаментозної обробки кореневих каналів при періодонтиту. Прийоми та методики препарування кореневого каналу залежно від видів руху інструмента. Медикаментозна обробка кореневих каналів. Медикаментозні препарати. Пломбувальні матеріали, які застосовуються в ендодонтії. Методики obturaції кореневих каналів.	2
13.	Фізичні фактори в лікуванні ускладненого карієсу. Застосування процедур постійного, змінного струму, ультрафіолетового та лазерного випромінювання, гідро- та теплопробудов на етапах лікування ускладненого карієсу.	2

Розділ 13.		
Особливості клініко-лабораторного обстеження хворих із змінами тканин пародонта та слизової оболонки порожнини рота. Диференціальна діагностика захворювань пародонта та слизової оболонки порожнини рота. Сучасні методи їх лікування, диспансеризації та профілактики.		
14	Диференціальна діагностика катарального та гіпертрофічного гінгівітів. Лікування та профілактика. Використання фізичних факторів в діагностиці та лікуванні. Діагностичні критерії запальних хвороб пародонта. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика. Сучасні методи лікування катарального та гіпертрофічного гінгівіту (етіотропне, патогенетичне, симптоматичне). Профілактика. Фізичні методи лікування пацієнтів із гінгівітом (електрофорез, фонофорез,діатермокоагуляція, дарсонвалізація, ультрафіолетове опромінення, лазеротерапія, бальнеотерапія, гідротерапія, масаж (вібраційний, вакуумний),оксигенотерапія, аерозольні інгаляції та ін..).	2
15	Диференціальна діагностика виразково-некротичного гінгівіту. Лікування та профілактика. Використання фізичних факторів в діагностиці та лікуванні. Діагностичні критерії запальних хвороб пародонта. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика. Принципи лікування. Місцеве лікування. Загальне лікування. Заходи профілактики виразкового гінгівіту. Фізичні методи лікування виразкового гінгівіту (гідротерапія, аерозольтерапія, оксигенотерапія, УФО-терапія, лазерне опромінення, електрофорез, фото динамічна терапія та ін..).	2
16	Диференціальна діагностика локалізованого пародонтиту. Використання фізичних факторів в діагностиці та лікуванні. Діагностичні критерії запальних хвороб пародонта. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика. Лікування локалізованого пародонтиту. Місцеве лікування (усунення патогенних факторів, медикаментозне,хірургічне, ортопедичне та ортодонтичне лікування), загальне лікування. Фізичні методи лікування. Диференціальна діагностика пародонтиту. Сучасні методи лікування та профілактики. Діагностичні критерії дистрофічно-запальних захворювань пародонта. Внутрішньосиндромна та позасиндромнадиференціальна діагностика. Принципи та фази лікування. Сучасні підходи до реалізації плану лікування. Первинна, вторинна та третинна профілактика пародонтиту.Диспансеризація хворих із пародонтитом.	2
17.	Диференціальна діагностика пародонтозу. Сучасні методи лікування та профілактики. Діагностичні критерії дистрофічних захворювань пародонта. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика. Принципи та фази лікування. Сучасні підходи до реалізації плану лікування. Первинна, вторинна та третинна профілактика пародонтозу. Диспансеризація хворих із пародонтозом.	2
18.	Використання фізичних факторів в діагностиці та лікуванні дистрофічно-запальних та дистрофічних хвороб пародонта. Показання та протипокази до фізіотерапії у пацієнтів із захворюваннями пародонта Електролікування світлолікування, тепло- та холодолікування, гідротерапія, масаж, оксигенотерапія та вакуум-терапія при лікуванні пацієнтів із дистрофічно-запальними та дистрофічними хворобами пародонта.	2
19.	Диференціальна діагностика травматичних ушкоджень СОПР. Діагностичні критерії травматичних ушкоджень слизової оболонки порожнини рота. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика. Сучасні методи лікування та профілактики травматичних ушкоджень СОПР. Особливості етіологічного, патогенетичного та симптоматичного лікування травматичних ушкоджень слизової оболонки порожнини рота залежно від фази та перебігу розвитку процесу. Групи лікарських препаратів, способи та показання до їх застосування. Використання фізичних факторів в діагностиці та лікуванні травматичних уражень СОПР. Показання та протипокази до фізіотерапії у пацієнтів із травматичними ушкодженнями слизової оболонки порожнини рота.. Електролікування,	2

	світлолікування, тепло- та холодолікування, гідротерапія, оксигенотерапія при лікуванні пацієнтів із травматичними ураженнями СОПР.	
20.	Диференціальна діагностика аутоінфекційних уражень СОПР. Гострий герпетичний стоматит. Сучасні методи лікування та профілактики. Діагностичні критерії аутоінфекційних уражень слизової оболонки порожнини рота. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика гострого герпетичного стоматиту. Сучасна концепція лікування герпетичних уражень. Групи лікарських препаратів, показання для їх застосування при герпетичних ураженнях СОПР. Профілактика герпетичної інфекції та рецидивів захворювання. Диспансеризація пацієнтів із герпетичними ураженнями.	2
21.	Диференціальна діагностика аутоінфекційних уражень СОПР. Гострий афтозний стоматит. Сучасні методи лікування та профілактики. Діагностичні критерії аутоінфекційних уражень слизової оболонки порожнини рота. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика гострого афтозного стоматиту. Загальне та місцеве лікування хворих. Групи лікарських препаратів, показання для їх застосування. Профілактика гострого афтозного стоматиту.	2
22.	Диференціальна діагностика аутоінфекційних уражень СОПР. Гострий виразково-некротичний стоматит. Сучасні методи лікування та профілактики. Діагностичні критерії виразково-некротичного стоматиту Венсана. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика гострого та хронічного виразково-некротичного стоматиту. Загальне та місцеве лікування хворих. Групи лікарських препаратів, показання для їх застосування. Профілактика виразково-некротичного стоматиту Венсана.	2
23.	Диференціальна діагностика проявів вірусних та бактеріальних хвороб на слизовій оболонці порожнини рота. Грип, ящур, інфекційний монопуклеоз. Тактика лікаря-стоматолога. Діагностичні критерії проявів вірусних інфекцій у щелепно-лицевій ділянці. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика грипу, ящуру, інфекційного монопуклеозу. Схеми лікування пацієнтів із проявами вірусних інфекцій.	2
24.	Диференціальна діагностика проявів ВІЛ-інфекції на слизовій оболонці порожнини рота. Тактика лікаря-стоматолога. Діагностичні критерії проявів ВІЛ-інфекції на слизовій оболонці порожнини рота. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика змін слизової рота при ВІЛ-інфекції. Тактика курації лікарем-стоматологом ВІЛ-інфікованих пацієнтів. Стоматологічні аспекти профілактики.	2
25.	Диференціальна діагностика проявів вірусних та бактеріальних хвороб на слизовій оболонці порожнини рота. Дифтерія, туберкульоз, сифіліс, гонорея. Тактика лікаря-стоматолога. Діагностичні критерії бактеріальних уражень слизової оболонки порожнини рота. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика проявів дифтерії, туберкульозу, сифілісу, гонореї на слизовій оболонці порожнини рота. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика. Тактика лікаря-стоматолога на прийомі пацієнтів із проявами бактеріальних хвороб у порожнині рота.	2
26.	Диференціальна діагностика проявів захворювань крові та органів кровотворення на слизовій оболонці порожнини рота. Гемобластози, агранулоцитоз. Тактика лікаря-стоматолога. Діагностичні критерії проявів захворювань крові та органів кровотворення на слизовій оболонці порожнини рота. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика гемобластозів, агранулоцитозу. Тактика лікаря на стоматологічному прийомі пацієнтів із проявами гемобластозів, агранулоцитозу.	2
27.	Диференціальна діагностика проявів захворювань крові та органів кровотворення на слизовій оболонці порожнини рота. Анемії. Тактика лікаря-стоматолога. Діагностичні критерії проявів анемій на слизовій оболонці порожнини рота.	2

	Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика анемії. Тактика лікаря на стоматологічному прийомі пацієнтів із проявами анемії.	
28.	Диференціальна діагностика проявів захворювань крові та органів кровотворення на слизовій оболонці порожнини рота. Тромбоцитопенічна пурпура. Тактика лікаря-стоматолога. Діагностичні критерії проявів тромбоцитопенічної пурпури у щелепно-лицевій ділянці. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика. Тактика лікаря на стоматологічному прийомі пацієнтів із хворобою Верльгофа.	2
29.	Диференціальна діагностика ускладнень лікарської терапії, що пов'язані з алергією. Тактика лікаря-стоматолога. Надання невідкладної допомоги. Діагностичні критерії ускладнень лікарської терапії, що пов'язані з алергією. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика медикаментозних стоматитів. Диференціальна діагностика анафілактичного шоку, ангіоневротичного набряку. Тактика лікаря-стоматолога при виникненні ускладнень лікарської терапії. Першочергові завдання при наданні невідкладної допомоги. Алгоритм невідкладної допомоги при анафілактичному шоці, набряку Квінке.	2
30.	Диференціальна діагностика ускладнень лікарської терапії, що пов'язані з дисбактеріозом. Тактика лікаря – стоматолога. Діагностичні критерії ускладнень лікарської терапії, що пов'язані з дисбактеріозом. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика кандидозних уражень слизової оболонки порожнини рота. Сучасні підходи до лікування пацієнтів із кандидозними ураженнями слизової оболонки порожнини рота.	2
31	Диференціальна діагностика ускладнень лікарської терапії, що пов'язані з інтоксикаціями. Тактика лікаря-стоматолога. Діагностичні критерії ускладнень лікарської терапії, що пов'язані з інтоксикаціями. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика ртутного, свинцевого, вісмутowego стоматитів. Тактика лікаря- стоматолога у випадку екзогенних інтоксикацій.	2
32.	Диференціальна діагностика проявів на слизовій оболонці порожнини рота дерматозів із аутоімунним компонентом. Червоний системний вовчак. Діагностичні критерії проявів у щелепно-лицевій ділянці червоного системного вовчаку. Позасиндромна та внутрішньосиндромна диференційна діагностика червоного системного вовчаку. Тактика курації лікарем-стоматологом пацієнтів із червоним системним вовчаком.	2
33.	Диференціальна діагностика червоного плескатоного лишая. Сучасні підходи до лікування у лікаря-стоматолога. Діагностичні критерії проявів у щелепно-лицевій ділянці червоного плескатоного лишая. Позасиндромна та внутрішньосиндромна диференціальна діагностика червоного плескатоного лишая. Заходи загального та місцевого впливу при курації пацієнтів із червоним плескатим лишаєм.	2
34.	Диференціальна діагностика пухирчатки. Тактика лікаря- стоматолога при лікуванні пухирчатки. Діагностичні критерії пухирчатки. Позасиндромна та внутрішньосиндромна диференціальна діагностика пухирчатки. Тактика лікаря-стоматолога при лікуванні пацієнтів із пухирчаткою.	2
35.	Диференціальна діагностика захворювань губ. Сучасні методи лікування та профілактики. Діагностичні критерії захворювань губ. Позасиндромна та внутрішньосиндромна диференціальна діагностика первинних та вторинних хейлітів. Сучасні підходи до лікування пацієнтів із захворюваннями губ. Профілактика захворювань губ.	2
36.	Диференціальна діагностика захворювань язика. Сучасні методи лікування та профілактики. Діагностичні критерії захворювань язика. Позасиндромна та внутрішньосиндромна	2

	диференціальна діагностика аномалій та захворювань язика, нейрогенних хвороб язика. Сучасні підходи до лікування пацієнтів із захворюваннями язика. Профілактика захворювань язика.	
37.	Фізичні методи діагностики та лікування захворювань язика та губ. Показання та протипокази до застосування фізичних методів з метою діагностики та лікування хвороб губ та язика. Застосування електролікування, ультразвука, світлотерапії, гідротерапії, аерозольтерапії, оксигенотерапії.	2
38.	Диференціальна діагностика передракових станів слизової оболонки порожнини рота та червоної кайми губ. Діагностичні критерії передракових станів слизової оболонки порожнини рота і червоної кайми губ. Ознаки малігнізації. Прогноз передракових станів.	2
39.	Факультативні передраки. Сучасні методи лікування та профілактики. Діагностичні критерії факультативних передракових станів слизової оболонки порожнини рота і червоної кайми губ. Позасиндромна та внутрішньосиндромна диференціальна діагностика. Сучасні вимоги до лікування. Профілактика передракових хвороб слизової оболонки порожнини рота і червоної кайми губ.	2
40.	Облігатні передраки. Сучасні методи лікування та профілактики. Діагностичні критерії облігатних передракових станів слизової оболонки порожнини рота і червоної кайми губ. Позасиндромна та внутрішньосиндромна диференціальна діагностика. Сучасні вимоги до лікування.	2
41.	Лабораторні методи діагностики основних стоматологічних захворювань. Методи забору матеріалу для цитологічного, бактеріологічного дослідження хворих. Різновиди лабораторних методів обстеження пацієнтів у клініці терапевтичної стоматології. Загальні принципи застосування та інтерпретації показників лабораторної діагностики. Мікробіологічні тести. Цитологічні методи діагностики. Методи забору матеріалу. Діагностика алергічних станів.	2
42.	Аналіз кількісної і якісної роботи лікаря терапевта- стоматолога. Медична документація практичної діяльності лікаря- стоматолога. Критерії оцінки якості роботи. Кількісні та якісні показники роботи лікаря-стоматолога на терапевтичному прийомі. Аналіз роботи лікаря-стоматолога з урахуванням кількісних та якісних показників.	2
43.	Підсумки та контроль володіння практичними навичками за Блоком №5.	2
	РАЗОМ	86

Самостійна робота

Самостійна робота студентів передбачає:

- опрацювання тем, які не входять до тем аудиторних занять;
- підготовка до практичних занять;
- підготовка до контролю підсумкових занять та складання практичних навичок.

№ п/п	Тема	Кількість годин
I	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять (перелік із зазначенням основних питань, що повинні бути вивчені)	30
1.	Хронічний рецидивний герпес. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика. Актуальність теми. Епідеміологічні особливості хронічної герметичної інфекції. Етіологія. Патогенез персистенції, реактивації та асимптомного перебігу інфекції. Клінічні ознаки, перебіг, особливості імунного статусу при рецидивуючому герпесі. Терапія герпетичної інфекції. Профілактика рецидивів.	2

2.	Дифтерія. Скарлатина. Етіологія, патогенез, клінічні прояви на СОПР, діагностика, лікування та профілактика. Причини дифтерії. Шляхи передачі інфекції. Симптоматика дифтерії. Ускладнення хвороби. Лікування та профілактика дифтерії. Етіологія і патогенез скарлатини. Клінічні прояви. Діагностика, Лікування. Профілактика.	2
3.	Зміни СОПР при дерматозах з аутоімунним компонентом. Пемфігоїди. Поняття пемфігоїдів. Бульозний пемфігоїд Левера, герпетиформний дерматит Дюринга, слизово- сінехіальний бульозний пемфігоїд, доброякісна неакантолітична пухирчатка тільки слизової оболонки рота. Клінічні ознаки. Діагностика. Тактика лікаря- стоматолога.	2
4.	Зміни СОПР при дерматозах з аутоімунним компонентом. Тактика лікаря-стоматолога. Хвороба Лібмана-Сакса. Етіологія та патогенез. Симптоми хвороби. Лабораторна діагностика. Сучасні підходи до лікування.	4
5.	Ураження слизової оболонки порожнини рота при променевої хвороби. Поняття променевої хвороби. Причини та патогенез розвитку променевої хвороби. Класифікація. Ознаки гострої та хронічної променевої хвороби. Діагностика. Лікування пацієнтів із променевою хворобою. Прогноз і профілактика.	4
II	Підготовка до практичних занять	86
III	Підготовка до контролю підсумкових занять та складання практичних навичок.	4
	РАЗОМ	104

Індивідуальні завдання

1. Виготовлення засобів для унаочнення навчання (навчальних стендів, моделей, препаратів, тощо).
2. Підготовка наукових студентських робіт та доповіді на наукових студентських конференціях.
3. Участь у фахових студентських олімпіадах з дисципліни.
4. Участь у конкурсах професійної майстерності.
5. Відпрацювання практичних навичок у фантомному класі по ручному апаратному скейлінгу, кюретажу пародонтальних кишень.
6. Підготовка виступів на клінічну конференцію.

Перелік теоретичних питань для підготовки студентів до семестрової підсумкової атестації (Залік – 8 семестр, Екзамен 9 семестр)

Блок 5. Поглиблення клінічного мислення студентів. Сучасні методи діагностики, лікування та профілактики основних стоматологічних захворювань. Диспансеризація хворих у терапевта-стоматолога

1. Класифікація некаріозних уражень зубів (В.К. Патрикеева, МКХ-10).
2. Сучасний стан етіології, патогенезу, клініки, діагностики некаріозних уражень зубів, що виникають в період формування зубних зачатків: гіпоплазія та флюороз зубів.
3. Сучасний стан етіології, патогенезу, клініки, діагностики некаріозних уражень зубів, що виникають після прорізування зубів: клиноподібний дефект, ерозія твердих тканин зубів, некроз твердих тканин зубів.
4. Гіперестезія твердих тканин зуба. Клініка, діагностика, сучасні методи лікування.
5. Травми зубів: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
6. Зубний наліт. Механізм утворення, структура, фізичні властивості, хімічний склад. Мікроорганізми зубного нальоту. Методики видалення зубного нальоту.
7. Флюороз зубів. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика
8. Способи відбілювання зубів, уражених флюорозом. Сучасні методи відбілювання зубів.
9. Карієс: визначення поняття, показники ураження зубів карієсом, їх значення в організації стоматологічної допомоги населенню для оцінки ефективності лікування.
10. Теорія виникнення карієсу зубів Міллера. Переваги і недоліки. Внесок Д.А. Ентіна, І.Г.

Лукомського у вирішення проблеми етіології та патогенезу карієсу.

11. Експериментальний карієс. Внесок вітчизняних вчених в розробку проблеми карієсу (Н.С.Нікітін, М.Г., Бугайова, І.А. Бегельман, А.Є. Шарпенак).
12. Сучасні уявлення про етіологію і патогенез карієсу. Внесок А.І. Рибаківа, Є.В. Боровського, П.А. Леуса, В.К. Леонтьєва, В.Р. Окушко у вирішення проблеми.
13. Класифікація карієсу. Диференціальна діагностика каріозних уражень зубів.
14. Сучасні методи лікування та відновлення зубів з каріозними ураженнями.
15. Профілактика карієсу: види, способи застосування. Гігієна порожнини рота. Оцінка ефективності, її роль в профілактиці та лікуванні карієсу.
16. Пульпіт. Етіологія. Роль мікрофлори і шляхи проникнення інфекції. Патогенез пульпіту. Роль сенсibiliзації організму.
17. Класифікація пульпіту Ю.М. Гофунга, робоча класифікація кафедри пропедевтики терапевтичної стоматології УМСА, їх позитивні і негативні сторони.
18. Диференціальна діагностика пульпітів. Дистрофічні зміни в пульпі при загальних захворюваннях організму.
19. Консервативний метод лікування пульпіту: суть, обґрунтування та показання до застосування, лікувальні засоби, механізм дії на пульпу, методика лікування.
20. Хірургічні методи лікування пульпіту. Знеболення. Різновиди, показання до застосування, позитивні та негативні аспекти.
21. Етіологія та патогенез періодонтиту. Класифікація періодонтиту І.Г. Лукомського, С.А.Вайндруха.
22. Диференціальна діагностика періодонтитів. Рентгендіагностика. Рентгенологічна характеристика змін у періодонті за С.А. Вайндрухом.
23. Особливості та основні етапи лікування періодонтиту. Сучасні технології інструментальної та медикаментозної обробки кореневих каналів.
24. Лікування періодонтиту з важко прохідними і непрохідними кореневими каналами. Лікарські засоби та способи розширення кореневих каналів.
25. Фізичні методи в комплексному лікуванні пульпіту та періодонтиту.
26. Класифікація захворювань пародонта (М.Ф.Данилевський, МКХ-10). Позитивні якості та недоліки.
27. Сучасні уявлення про етіологію та патогенез захворювань пародонта. Роль місцевих та загальних факторів.
28. Критерії оцінки стану пародонта. Гігієнічні та пародонтальні індекси (Федорова-Володкіної, Green-Vermillion, інтердентальний індекс, ПІ, РМА, КПІ, СРІТN).
29. Диференціальна діагностика захворювань пародонта.
30. Місцеві втручання при лікуванні хвороб пародонта. Способи видалення зубних відкладень.
31. Кюретаж пародонтальних кишень. Методика проведення. Застосування лікарських речовин.
32. Загальне лікування пародонтиту. Показання. Вибір лікарських препаратів.
33. Фізичні методи лікування захворювань пародонта. Показання, протипокази, методики (бальнеотерапія, масаж, електролікування; магніто- та лазеротерапія).
34. Профілактика захворювань пародонта.
35. Хвороби слизової оболонки порожнини рота. Класифікація.
36. Первинні стоматити, що викликаються внаслідок дії фізичної та хімічної травм. Причини, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика.
37. Інфекційні (аутоінфекційні) стоматити. Причини виникнення, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
38. Кандидоз слизової оболонки порожнини рота. Причини. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика.
39. Ураження слизової оболонки порожнини рота при патології травного каналу, серцево-судинної, ендокринної, нервової систем. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
40. Ураження слизової оболонки порожнини рота при гемобластозах, агранулоцитозі. Діагностика, диференціальна діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.
41. Прояви перніціозної анемії в порожнині рота. Діагностика, диференціальна діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.
42. Алергічні стоматити. Діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика.

43. Прояви інтоксикацій солями важких металів у порожнині рота. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика.
44. Глосалгія, глосодинія. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика.
45. Пухирчатка. Її прояви в порожнині рота. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
46. Червоний плесканий лишай. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
47. Прояви сифілісу в порожнині рота. Діагностика, диференціальна діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.
48. Прояв туберкульозу в порожнині рота. Діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
49. Первинні глосити. Гландулярний, ексфолювативний хейліти. Етіологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
50. Актинічний хейліт. Екзематозний хейліт. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
51. Передракові захворювання слизової оболонки порожнини рота та червоної кайми губ. Класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика. Десквамативний і ромбоподібний глосит. Етіологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
52. Складчастий та волосатий язик. Етіологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
53. Ураження слизової оболонки порожнини рота при ВІЛ-інфекції і СНІДі. Клініка, діагностика, лікування, профілактика.
54. Перша медична допомога хворим на гострий пульпіт, періодонтит, пародонтит.
55. Надання невідкладної допомоги при анафілактичному шоці, набряку Квінке, гіпертонічному кризі, непритомності.

**Перелік практичних навичок до семестрової підсумкової атестації за Блок 5
(Залік 9 семестр, Екзамен 10 семестр)**

1. Обладнати стоматологічний кабінет і забезпечити його функціонування з дотриманням основ ергономіки в стоматології.
2. Працювати стоматологічним обладнанням та інструментами, вміти їх стерилізувати.
3. Оформити звітно-облікову документацію стоматолога, аналізувати кількісні та якісні показники роботи лікаря-стоматолога на терапевтичному прийомі.
4. Провести клінічне обстеження хворого з патологією зубів, тканин пародонта, слизової оболонки порожнини рота.
5. Оформити медичну карту стоматологічного пацієнта, скласти план обстеження.
6. Визначити індекси гігієни порожнини рота та оцінити їх.
7. Провести такі додаткові методи обстеження пацієнта, як ЕОД, ТЕР та вміти їх оцінити.
8. Вміти аналізувати рентгенограми зубів, пародонта.
9. Аналізувати результати функціонального, цитологічного, гістологічного, бактеріологічного обстеження пацієнта, клінічного та біохімічного аналізів крові та сечі.
10. Виконати аплікаційне, інфільтраційне, провідникове знеболення.
11. Провести вибілювання зубів
12. Провести ремінералізацію твердих тканин зубів.
13. Покрити зуби лікувальними та профілактичними лаками, гелями.
14. Провести герметизацію фісур.
15. Препарувати каріозні порожнини під різні пломбувальні матеріали. 16.Проводити розкриття порожнин зубів.
16. Виконати ампутацію та екстирпацію пульпи. 18.Накладати девіталізуючі засоби при лікуванні пульпіту.
17. Лікувати запалення та ушкодження пульпи методом збереження її життєдіяльності.
18. Провести медикаментозну та інструментальну обробку корневих каналів.
19. Виконати імпрегнацію, депофорез, запломбувати кореневі канали (пастами, цементами, штифтами).
20. Закрити перфорацію дна, стінок каріозної порожнини та порожнини зуба.

21. Накладати тимчасові пломби і герметичні пов'язки при лікуванні карієсу, пульпіту, періодонтиту.
22. Пломбувати відпрепаровані каріозні порожнини зуба цементами, амальгамами, композиційними матеріалами.
23. Провести шліфування та полірування пломб з усіх видів пломбувальних матеріалів.
24. Визначити індекси РМА, ПІ, КПІ, СРІТН, пробу Шиллера-Писарева, індекс кровоточивості та вміти їх аналізувати.
25. Провести зазначені додаткові методи обстеження пацієнта та вміти їх оцінити: проба В.І. Кулаженка; алергологічні проби in vivo.
26. Взяти матеріал для цитологічного та бактеріологічного досліджень.
27. Вміти аналізувати результати функціонального обстеження стоматологічного пацієнта.
28. Аналізувати результати цитологічного, гістологічного, бактеріологічного дослідження пацієнта.
29. Провести видалення зубних відкладень.
30. Виконати вибіркоче зшліфовування та вирівнювання оклюзійної поверхні зубів.
31. Проводити іригацію, інстиляцію та аплікацію лікарських засобів.
32. Накладати нетвердіючі та твердіючі пов'язки при лікуванні захворювань пародонта.
33. Виконати діатермокоагуляцію при лікуванні пульпіту, періодонтиту, захворювань пародонта та слизової оболонки порожнини рота.
34. Провести інтрадентарний електрофорез, вакуум-масаж.
35. Виконати розтин пародонтального абсцесу.
36. Провести кюретаж пародонтальних кишень.
37. Надати невідкладну допомогу хворому при непритомності, колапсі, шоку.
38. Надати невідкладну допомогу хворому при набряку Квінке, анафілактичному шоці.
39. Вміти провести штучне дихання та непрямий масаж серця.
40. Виписати рецепти медикаментозних засобів та призначити фізіотерапевтичне лікування.
41. Провести професійну гігієну порожнини рота.
42. Надати рекомендації щодо індивідуальної гігієни порожнини рота.
43. Володіти формами та методами санітарно-просвітницької роботи.

До складу білета на семестрову атестацію (залік/екзамен) входять 2 теоретичних та 2 практичних питання.

Приклад «0» білета.

Білет № 0

1. Диференціальна діагностика періодонтитів. Рентгендіагностика. Рентгенологічна характеристика змін у періодонті за С.А. Вайндрухом.
– **максимальна кількість балів – 20.**
- 2.– Глосалгія, глосодинія. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика. – **максимальна кількість балів – 20.**
3. Покрити зуби лікувальними та профілактичними лаками, гелями.
– **максимальна кількість балів – 20.**
4. Виконати діатермокоагуляцію при лікуванні пульпіту, періодонтиту, захворювань пародонта та слизової оболонки порожнини рота.
– **максимальна кількість балів – 20.**

Всього максимальна кількість балів 80 балів.

Підсумкова семестрова атестація

Критерії допуску до складання підсумкового контролю.

До складання підсумкового контролю допускаються студенти, які були присутні на всіх практичних заняттях та лекціях, або відпрацювали пропущені заняття в установленому порядку, та набрали мінімальну кількість. Студенти, які мають заборгованість на кінець семестру, ліквідують її тільки з дозволу декана факультету. Сума балів для допуску утворюється від суми балів поточної успішності та балів за практичні навички та становить мінімально 70 балів та максимальна кількість – 120 балів. Позитивна оцінка на кожному практичному занятті в кожному семестрі навчання може коливатися, в залежності від

кількості практичних занять. Оцінка нижче мінімальної кількості балів означає «незадовільно», таке заняття не зараховане і підлягає відпрацюванню в установленому порядку.

Підсумковий контроль в 5, 6, 7, 8, 9, 10 семестрах здійснюється після закінчення практичних занять у вигляді заліку/екзамену згідно графіку навчально-методичного відділу ЧНУ.

Підсумковий контроль (залік/екзамен) складається з перевірки теоретичних знань та практичних навичок. Максимальна кількість балів за підсумковий контроль (залік/екзамен) дорівнює 80 балів, мінімальна – 50. Перескладання підсумкового контролю проводиться 2 рази.

Таким чином загальна успішність з навчальної дисципліни складається:

- а) поточна успішність;
- б) практичні навички;
- в) підсумковий контроль (залік, усна відповідь).

Сума балів за семестр складає: поточна успішність – 70-120 балів, підсумковий контроль 50-80 балів максимально разом 200 балів, мінімально - 120.

Оцінка успішності студента

Блок 5, Залік 9 семестр		Блок 5, Екзамен 10 семестр	
	Min/Max кількість балів		Min/Max кількість балів
Практична робота 1	4,37-7,5	Практична робота 1	1,85-4,44
Практична робота 2	4,37-7,5	Практична робота 2	1,85-4,44
Практична робота 4	4,37-7,5	Практична робота 4	1,85-4,44
Практична робота 5	4,37-7,5	Практична робота 5	1,85-4,44
Практична робота 6	4,37-7,5	Практична робота 6	1,85-4,44
Практична робота 7	4,37-7,5	Практична робота 7	1,85-4,44
Практична робота 8	4,37-7,5	Практична робота 8	1,85-4,44
Практична робота 9	4,37-7,5	Практична робота 9	1,85-4,44
Практична робота 10	4,37-7,5	Практична робота 10	1,85-4,44
Практична робота 11	4,37-7,5	Практична робота 11	1,85-4,44
Практична робота 12	4,37-7,5	Практична робота 12	1,85-4,44
Практична робота 13	4,37-7,5	Практична робота 13	1,85-4,44
Практична робота 14	4,37-7,5	Практична робота 14	1,85-4,44
Практична робота 15	4,37-7,5	Практична робота 15	1,85-4,44
Практична робота 16	4,37-7,5	Практична робота 16	1,85-4,44
Разом	70-120	Практична робота 17	1,85-4,44
Підсумковий контроль	50-80	Практична робота 18	1,85-4,44
Всього	200	Практична робота 19	1,85-4,44
		Практична робота 20	1,85-4,44
		Практична робота 21	1,85-4,44
		Практична робота 22	1,85-4,44
		Практична робота 23	1,85-4,44
		Практична робота 24	1,85-4,44
		Практична робота 25	1,85-4,44
		Практична робота 26	1,85-4,44
		Практична робота 27	1,85-4,44
		Разом	70-120
		Підсумковий контроль	50-80
		Всього	200

Критерії оцінювання знань у 9-му семестрі

Оцінкою 6,75-7,5 балів та 70-80 балів на заліку/екзамені (А за шкалою ECTS та 5 за національною шкалою) відповідь студента оцінюється, якщо вона демонструє глибокі знання всіх теоретичних положень і вміння застосовувати теоретичний матеріал для практичного аналізу і не має ніяких неточностей.

Оцінкою 5,25-6,7 балів та 60-69 балів на заліку/екзамені (В та С за шкалою ECTS та 4 за національною шкалою) відповідь оцінюється, якщо вона показує знання всіх теоретичних положень, вміння застосовувати їх практично, але допускаються деякі принципові неточності.

Оцінкою 4,5-5,2 балів та 50-59 балів на заліку/екзамені (D та E за шкалою ECTS та 3 за національною шкалою) відповідь студента оцінюється за умови, що він знає головні теоретичні положення та може використати їх на практиці.

Оцінка з дисципліни «Терапевтична стоматологія» в екзаменаційній відомості також виставляється за традиційною (національною) 4-бальною шкалою на основі кількості балів за всі розділи, що передбачені програмою дисципліни.

Шкала переводу середньої кількості балів за всі розділи, що передбачені програмою з дисципліни, у традиційну оцінку за 4-бальною шкалою

Кількість балів за визначені розділи дисципліни	Традиційна оцінка за 4-х бальною шкалою
120 – 139,99	3
140 – 179,99	4
180 – 200	5

У разі, якщо студент не пересклав хоча б один підсумковий модульний контроль до початку нового семестру, він одержує за дисципліну традиційну оцінку «2» і оцінку ECTS «F», що є підставою для відрахування.

Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни «Терапевтична стоматологія» використовуються наступні методи навчання:

- вербальні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- практичні (різні види вправлення, виконання графічних робіт, проведення експерименту, практики).
- пояснювально-ілюстративні або інформаційно-рецептивні, які передбачають пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами;
- репродуктивний, в основу якого покладено виконання різного роду завдань за зразком;
- метод проблемного викладу, котрий полягає в тому, що викладач ставить проблему і сам її вирішує, демонструючи протиріччя, якими характеризується процес пізнання, при цьому завдання студентів полягає в контролюванні послідовності викладення матеріалу, суттєвості доказів, прогнозуванні наступних кроків викладача; цей МН реалізується шляхом навчання студентів на проблемних ситуаціях з метою успішної попередньої підготовки до майбутньої роботи в реальних умовах практичних лікувальних закладів;
- частково-пошуковий або евристичний, спрямований на оволодіння окремими елементами пошукової діяльності, наприклад: викладач формулює проблему, студенти – гіпотезу;
- дослідницький, сутність якого полягає у організації викладачем пошукової творчої діяльності студентів шляхом постановки нових проблем і проблемних завдань.

Також використовуються методи навчання:

- що забезпечують сприймання і засвоєння знань студентами (лекції, самостійна робота, інструктаж, консультація);
- для застосування знань і набуття й закріплення умінь і навичок (практичні заняття, контрольні завдання, робота в клініці, проведення практики);
- для перевірки й оцінювання знань, умінь і навичок;
- для заохочення і покарання.

На кафедрі пропедевтики терапевтичної стоматології перевагу надають **активним методам навчання**, які спонукають студентів до активної розумової і практичної діяльності в процесі оволодіння навчальним матеріалом. Активне навчання припускає використання такої системи методів, яка направлена головним чином не на виклад викладачем готових знань, їх запам'ятовування і відтворення, а на самостійне оволодіння знаннями, і уміньми в процесі активної пізнавальної і практичної діяльності тобто не його вчать, а він вчиться.

До активних методів навчання відносяться:

- тематичні дискусії;
- мозковий штурм;

- імітаційні завдання;
- проблемний виклад;
- частково-пошукові, дослідницькі, евристичні методи;
- презентації;
- тренінги;
- ділова гра «Допуск в клініку»;
- професійний конкурс «Моя перша пломба»

Максимальна ефективність навчання досягається за умови раціонального системного поєднання різних методів.

Методи контролю

Для ефективної перевірки рівня засвоєння студентами знань, умінь і навичок з навчальної дисципліни «Терапевтична стоматологія» використовують різні методи й форми контролю.

Найпоширенішим методами контролю є: усний контроль, письмовий, тестовий, графічний, програмований контроль, практична перевірка, а також методи самоконтролю і самооцінки.

Контроль шляхом **усного опитування** сприяє опануванню логічним мисленням, виробленню і розвитку навичок аргументувати, висловлювати свої думки грамотно, образно, емоційно, обстоювати власну думку.

Усне опитування передбачає таку послідовність: формулювання запитань (завдань) з урахуванням специфіки навчальної дисципліни й вимог програми; підготовка студентів до відповіді та і викладу знань; корегування викладених у процесі відповіді знань; аналіз і оцінювання відповіді.

Письмовий контроль. Призначення цього контролю – з'ясування в письмовій формі ступеня оволодіння студентами знаннями, уміннями й навичками з навчальної дисципліни, визначення їхньої якості – правильності, повноти, точності, усвідомленості, уміння застосувати теоретичні знання на практиці.

Письмова перевірка здійснюється у формі перевіркової (контрольної) роботи, написання розгорнутої відповіді на питання, тощо. Теми перевірочних (контрольних) робіт, завдання, вправи охоплюють програмний матеріал, є чітко сформульовані для виявлення знання фактичного матеріалу, відповідають рівню знань студентів і водночас вимагають від студента певних зусиль, необхідних для їх виконання. Домашні завдання (залежно від специфіки навчальної дисципліни) можуть виконуватися у вигляді написання коротких конспектів, замальовок, рефератів по темах, що винесені для самостійного опрацювання.

Основна перевага письмової перевірки – це те, що за короткий термін викладач має змогу скласти чітке уявлення про знання багатьох студентів. Результати перевірки чітко фіксовані. Письмові роботи зберігаються. Студенти мають змогу з'ясувати з викладачем деталі й неточності у власних відповідях, провести самоаналіз.

Тестовий контроль використовується для визначення рівня сформованості знань і вмінь з дисципліни «Пропедевтика терапевтичної стоматології». Виокремлюють тести відкритої форми (із вільно конструйованими відповідями) і тести закритої форми (із запропонованими відповідями).

Тестовий контроль використовують з метою визначення вхідного рівня знань та оцінки самопідготовки студента до кожної теми практичного заняття, а також перед виведенням підсумкових оцінок, як допуск до складання ПМК. Крім того, тести слугують засобом внутрішнього контролю для порівняння, визначення рівнів успішності окремих груп студентів, порівняльної характеристики різних форм і методів викладання.

Такий вид контролю дає змогу ефективніше використовувати час, ставить перед усіма студентами однакові вимоги, допомагає уникати надмірних хвилювань. Тестова перевірка унеможливорює випадковість в оцінюванні знань, стимулює студентів до самоконтролю. Однак тест може виявити лише знання фактів, він заохочує до механічного запам'ятовування, а не до роботи думки.

Програмований контроль. Реалізується шляхом пред'явлення усім студентам стандартних вимог, що забезпечується використанням однакових за кількістю і складністю

контрольних завдань, запитань. При цьому аналіз відповіді, виведення і фіксація оцінки здійснюється за допомогою індивідуальних автоматизованих засобів.

Практична перевірка застосовується для оцінки оволодіння системою практичних професійних умінь і навичок, і проводиться під час проведення практичних занять та підсумкових модульних контролях. Така перевірка дає змогу виявити, якою мірою студент усвідомив теоретичні основи цих дій.

Метод самоконтролю. Його суттю є усвідомлене регулювання студентом своєї діяльності задля забезпечення таких її результатів, які б відповідали поставленим завданням, вимогам, нормам, правилам, зразкам. Мета самоконтролю – запобігання помилкам і виправлення їх. Показник сформованості самоконтролю – усвідомлення студентом правильності плану діяльності та її операційного складу, тобто способу реалізації цього плану.

Метод самооцінки. Передбачає об'єктивне оцінювання студентом досягнутих результатів.

Для формування здатності до самоконтролю і самооцінки викладач мотивує виставляння оцінки, пропонує студентові самому оцінити свою відповідь. Дієвим засобом є й організація взаємоконтролю, рецензування відповідей товаришів. При цьому студент ознайомлюється із нормами й критеріями оцінювання знань. Взяття до уваги результатів самоконтролю і самооцінки знань викладачем при виставленні кінцевої оцінки робить їх вагомими, позитивно впливає на формування відповідальності за навчальну роботу, на виховання чесності, принциповості, почуття власної гідності, дотримання принципів академічної доброчесності.

Оцінювання самостійної роботи: оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при захисті реферату та при підсумковому модульному контролі.

Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Терапевтична стоматологія. Модуль 5»;
2. Плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів;
3. Методичні розробки, тези, тексти, мультимедійні презентації лекцій з дисципліни;
4. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів під час підготовки та на практичному занятті, включаючи тести та задачі для самоконтролю, відповідно до тем практичних занять. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів над вивченням тем, що винесені на самостійне опрацювання.
5. Теоретичні питання та практичні завдання для контролю засвоєння змістових модулів;
6. Методичні рекомендації для викладачів до практичного заняття згідно календарного плану.
7. Ситуаційні задачі з банку ліцензійного іспиту «Крок 2» до кожного практичного заняття з алгоритмами їх вирішення.

Рекомендована література

Базова

1. Терапевтична стоматологія: Підручник для студентів стоматологічного факультету вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / За ред. Анатолія Ніколішина – Вид. 2-ге, виправлене і доповнене. – Вінниця: Нова Книга, 2012. – 680 с.
2. Терапевтична стоматологія: У 4-х т. — Т. 2. Карієс. Пульпіт. Периодонтит. Ротовий сепсис: Підручник для студ. стомат. ф-тів. мед. ЗВО. — 3-тє вид. Рекомендовано МОЗ / За ред. А.В. Борисенка. — К., 2020. — 592 с.
3. 3.Терапевтична стоматологія: у 4-х т. — Том 3. Захворювання пародонта: підручник (ВНЗ III—IV р. а.) / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, М.Ю. Антоненко та ін.; за ред. А.В. Борисенка. — 2-е вид., переробл. і допов. - 2018. – 624 с.
4. Данилевський М.Ф. Терапевтична стоматологія: підручник: У 4-х т.- Т. 4. Захворювання слизової оболонки порожнини рота / М.Ф.Данилевський М.Ф., Борисенко А.В., Антоненко М.Ю. та ін.. – К. : Медицина, 2010. – 640 с.

Допоміжна

1. Белікова Н.І., Петрушанко Т.О., Беліков О.Б. Принципи біомеханіки шинування рухомих зубів. Монографія. – К.: ТОВ НВП «Інтерсервіс», 2016. – 186 с.
2. Іваницький І.О. Гіперчутливість зубів: навчальний посібник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / І.О. Іваницький, О.С. Іваницька, Т.О. Петрушанко. – Полтава: Дивосвіт, 2019. – 108 с.
3. Петрушанко Т.О. Вірусні інфекції, прояви в щелепно-лицевій ділянці, фармакотерапія та профілактика: навчальний посібник / Т.О. Петрушанко, С.Ю. Чечотіна, Т.Д. Бублій. - Полтава, 2013. - 170 с.
4. Петрушанко Т.О., Островська Л.Й., Іленко Н.М. Клінічний практикум із терапевтичної стоматології: Навчальний посібник / Т.О. Петрушанко, Л.Й. Островська, Н.М. Іленко. – Київ: «Центр учбової літератури», 2019. – 259 с.
5. Рибалов О.В., Петрушанко Т.О., Литовченко І.Ю. Губи та їх захворювання: Навчальний посібник. – Полтава, 2018. – 135 с.
6. Фармакотерапія захворювань слизової оболонки порожнини рота і тканин пародонта: Навч. посіб. для мед. ун-тів, інст., акад. Рекомендовано Вченою радою НМУ О.О. Богомольця / За ред. А.В. Борисенка. — К., 2018. — 504 с., пал. тв., (ст. 8 пр.).
7. Флюороз зубів переможений. Монографія. / Ніколішин А.К. Іленко Н.М., Костиренко О.П., Ніколішина Е.В., Ніколішин І.А. / За редакцією професора А.К. Ніколішина. – Полтава: ТОВ НВП «Укрпромторгсервіс». – 2018. – 134 с;

Інформаційні ресурси

- <https://profbook.com.ua/stomatologiya>
<https://www.pdf-bookz.com/carranzas-clinical-periodontology-12th-edition/>
<http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/41768> 4. <https://www.sdcep.org.uk/wp-content/uploads/2013/03/SDCEP+MADP+Guidance+March+2013.pdf>
5. http://kingmed.info/knigi/Stomatologiya/Terapevticheskaya_stomatologiya/book_3024/Parodontologiya-Myuller_HP-2004-pdf
6. <https://oxfordmedicine.com/view/10.1093/med/9780199679850.001.0001/med-9780199679850>
7. <https://www.amazon.com/Master-Dentistry-Maxillofacial-Radiology-Pathology/dp/0702046000>
8. <https://www.amazon.com/Master-Dentistry-Restorative-Paediatric-Orthodontics/dp/0702045977>
9. http://kingmed.info/knigi/Stomatologiya/Terapevticheskaya_stomatologiya/book_2708/Metodi_diagnostiki_vospalitelnih_zabolevanij_parodonta-Grudyanov_AI_Zorina_OA-2009-djvu
10. <https://galdent.com.ua/>